

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 633

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 4 iulie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
100. — Ordin al viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, pentru completarea Ordinului ministrului administrației și internelor nr. 176/2012 privind atribuirea de denumiri onorifice și stabilirea de zile aniversare pentru Ministerul Afacerilor Interne și structuri ale acestuia	2
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 21 din 13 mai 2024 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	3–13
ACTE ALE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII	
145. — Hotărâre pentru modificarea Regulamentului privind admiterea la Institutul Național al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 114/2023	14–16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ORDIN

**pentru completarea Ordinului ministrului administrației
și internelor nr. 176/2012 privind atribuirea de denumiri
onorifice și stabilirea de zile aniversare
pentru Ministerul Afacerilor Interne și structuri ale acestuia**

În temeiul prevederilor art. 7 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobată cu modificări prin Legea nr. 15/2008, cu modificările și completările ulterioare,

viceprim-ministrul, ministrul afacerilor interne, emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 176/2012 privind atribuirea de denumiri onorifice și stabilirea de zile aniversare pentru Ministerul Afacerilor Interne și structuri ale acestuia, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 24 iulie 2012, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (1), după punctul 11 se introduce un nou punct, punctul 12, cu următorul cuprins:

„12. «Vasile Lupu» pentru Inspectoratul de Jandarmi Județean Iași.”

2. La articolul 2 alineatul (1), după punctul 46 se introduce un nou punct, punctul 47, cu următorul cuprins:

„47. Ziua secretariatului și a relațiilor cu publicul din Ministerul Afacerilor Interne în data de 17 iulie.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Viceprim-ministru, ministrul afacerilor interne,

Bogdan Despescu,
secretar de stat

București, 27 iunie 2024.

Nr. 100.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 21

din 13 mai 2024

Dosar nr. 422/1/2024

Elena-Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal — președintele completului
Luiza Maria Păun	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adrian Remus Ghiculescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Mihaela Voinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mihnea Adrian Tănase	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Doina Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ramona-Maria Gliga	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Nicoleta Ghica-Velescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Gabriela-Elena Bogasiu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Pohrib	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Decebal Constantin Vlad	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este legal constituit, conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările ulterioare („Regulamentul”).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Elena-Diana Tămagă, președintele Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena-Mădălina Ivănescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 3.195/102/2023.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. De asemenea, referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale hotărâri judecătorești pronunțate în materia ce face obiectul sesizării și opinii teoretice exprimate de judecători, iar Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat faptul că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

7. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

8. Prin Încheierea din 6 februarie 2024, pronunțată în Dosarul nr. 3.195/102/2023, Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal a dispus, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să se dea o rezolvare de principiu cu privire la următoarele chestiuni de drept:

„1. Dacă, după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării, în temeiul acestei norme, are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din Decretul-lege nr. 118/1990.”

„2. Dacă descendentul unei astfel de persoane are la rândul său dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art. 5 alin. (7) din același act normativ.”

9. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu nr. 422/1/2024.

II. Expunerea succintă a procesului. Obiectul investirii instanței care a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

10. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal, reclamanta A.B. a solicitat anularea Deciziei

nr. xxxxx/10.07.2023, emisă de pârâta Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Mureș („A.J.P.I.S. Mureș”), ca nelegală și neîntemeiată, și obligarea pârâtei la stabilirea calității de beneficiar al drepturilor prevăzute de art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare („Decretul-lege nr. 118/1990”), în calitate de fiică a lui M.A., născută la data de 12.11.1948, în Târgu Mureș, județul Mureș, decedată la data de 9.01.2003, respectiv plata indemnizației legale începând cu luna următoare datei depunerii cererii la A.J.P.I.S. Mureș.

11. În motivarea cererii, reclamanta a arătat că bunicul acesteia, numitul M.B., împreună cu familia, a fost strămutat în perioada 2.03.1949—9.08.1963, familia fiind constituită la momentul respectiv din: soția numitului M.B. (bunicul reclamantei), numita M.C. (bunica reclamantei), mama bunicului reclamantei numită M.D. (străbunica reclamantei), precum și fiica acestora, numita M.A. (mama reclamantei).

12. Măsura strămutării, respectiv această formă de persecuție politică, a vizat toți membrii familiei numitului M.B., inclusiv pe numita M.A. (mama reclamantei), care, la momentul strămutării, avea vârsta de nici 4 luni.

13. Din documentele regăsite în arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității („C.N.S.A.S.”) s-a identificat fișa domiciliară a bunicului reclamantei M.B. și a bunicii M.C., însă nu și a mamei reclamantei. Cu toate acestea, nu se poate nega faptul că un minor de 4 luni va însoți părinții oriunde, pentru că din cauza vârstei fragede necesită prezența și îngrijirea acestora.

14. Totodată, reclamanta a precizat că prin Decizia nr. yyyy/11.10.2021, eliberată de A.J.P.I.S. Mureș, s-a admis cererea numitului M.E., născut la data de 20.06.1968, prin care s-a stabilit calitatea acestuia de beneficiar al drepturilor prevăzute de art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990, în calitate de fiu al numitului M.B. În cadrul acestei decizii s-a stabilit că părintele decedat, M.B., a fost victimă a persecuției prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. e) din Decretul-lege nr. 118/1990, fiind strămutat într-o altă localitate, în perioada 2.03.1949—9.08.1963.

15. Pârâta A.J.P.I.S. Mureș a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea cererii formulate de reclamanta A.B., ca neîntemeiată.

16. Analizând înscrisurile depuse la dosar, Comisia pentru aplicarea Decretului-lege nr. 118/1990 a constatat că reclamanta este fiica numitei M.A., născută la 12.11.1948, care a fost fiica numiților M.B. și M.C.

17. M.B. (bunicul reclamantei) a avut stabilit domiciliul în Târgu Mureș, împreună cu mama acestuia, numita M.D., născută în 1882, deoarece au posedat 168 ha pământ, însă din fișa domiciliară nu rezultă că din familie mai făcea parte și mama reclamantei, care nici nu era născută la acea vreme.

18. Pârâta a mai arătat că, de principiu, și copiii persoanelor strămutate, indiferent de vârstă, au avut de suferit aceleași prejudicii de ordin material și moral suferite de părintele cu care au locuit împreună, iar, pentru perioada de referință, pot beneficia de drepturile prevăzute de Decretul-lege nr. 118/1990. Pentru motivul aplicării unitare și echitabile a legii, membrii familiei trebuie să beneficieze de același tratament juridic de care beneficiază persoana vizată, în principal, de măsura administrativă prevăzută la art. 1 alin. (1) lit. e) din Decretul-lege nr. 118/1990, iar situația părintelui servește drept temei al solicitării copilului.

19. În acest context, art. 5 alin. (7) sau (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 nu este incident situației reclamantei, aceasta

având calitatea de nepoată și strănepoată a persoanelor vizate de măsura strămutării, ci ar fi fost aplicabil tot mamei sale, dacă ar mai fi fost în viață, în situația în care aceasta s-a născut anterior anului 1949 în care a început perioada de strămutare.

20. Pentru aceste motive, comisia a considerat că reclamanta nu este îndreptățită să fie încadrată la art. 5 alin. (7) raportat la art. 1 alin. (1) lit. d) sau e) din Decretul-lege nr. 118/1990.

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile

21. La termenul de judecată din 9 ianuarie 2024, Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal a pus în discuția părților, din oficiu, oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept expuse la paragraful 8 din prezenta decizie.

22. Prin Încheierea din 6 februarie 2024, sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

III. Normele de drept ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile

23. Prevederile normative supuse interpretării sunt cele ale art. 5 alin. (6) și alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și anume:

„**Art. 5.** — (...)

(6) Copilul minor la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), precum și copilul născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în același quantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art. 4 la data depunerii cererii de către copil.

(7) Copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în quantum de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art. 4 la data depunerii cererii de către copil.”

24. De asemenea, au fost considerate relevante pentru dezlegarea problemelor de drept ce formează obiectul prezentei sesizări și dispozițiile art. 1 și art. 5 alin. (8) din Decretul-lege nr. 118/1990:

— „**Art. 1.** — (1) Constituie vechime în muncă și se ia în considerare la stabilirea pensiei și a celorlalte drepturi ce se acordă, în funcție de vechimea în muncă, timpul cât o persoană, după data de 6 martie 1945, pe motive politice:

a) a executat o pedeapsă privativă de libertate în baza unei hotărâri judecătorești rămase definitivă sau a fost lipsită de libertate în baza unui mandat de arestare preventivă pentru infracțiuni politice;

b) a fost privată de libertate în locuri de deținere în baza unor măsuri administrative sau pentru cercetări de către organele de represiune;

c) a fost internată în spitale de psihiatrie;

d) a avut stabilit domiciliu obligatoriu;

e) a fost strămutată într-o altă localitate;

f) a participat în acțiuni de împotrivire cu arma în mână și de răsturnare prin forță a regimului comunist până la data de 31 decembrie 1964.

(2) De aceleași drepturi beneficiază și persoana care:

a) a fost deportată în străinătate după 23 august 1944;

b) a fost constituită în prizonier de către partea sovietică după data de 23 august 1944 ori, fiind constituită ca atare, înainte de această dată, a fost reținută în captivitate după încheierea armistițiului, indiferent de locul reținerii (...).

— „Art. 5. — (...)”

(8) Copilul care s-a aflat atât în una dintre situațiile prevăzute la alin. (4)—(7), cât și în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) beneficiază de indemnizația al cărei quantum este mai mare.”

IV. Punctul de vedere al părților

25. Potrivit punctului de vedere aparținând reclamantei A.B., în cauză, sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu chestiunile de drept în discuție.

26. În ceea ce privește problemele de drept ce formează obiectul sesizării, apreciază că, prin modificările legislative aduse textului în discuție, legiuitorul a urmărit să aducă textul normativ în concordanță cu jurisprudența anterioară a instanțelor naționale, prin care, în mod constant, s-a recunoscut calitatea de persoane persecutate copiilor născuți în perioada de strămutare a părinților, astfel că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, persoana născută în timpul perioadei de persecuție a părinților săi poate fi considerată ea însăși persoană persecutată din motive politice.

27. În ceea ce privește cea de-a doua problemă de drept, reclamanta apreciază că descendentul unei astfel de persoane are, la rândul său, dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990. Textul analizat face referire la copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din Decretul-lege nr. 118/1990, fără să facă distincție între copilul persoanei care a fost majoră la momentul persecuției politice și copilul persoanei care a fost minoră la momentul persecuției politice. Or, în lipsa unei diferențieri exprese, în virtutea principiului de drept potrivit căruia „unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă”, nu poate fi făcută distincție între cele două categorii de persoane.

28. Pârâta, la rândul său, a apreciat că, în cauză, sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu chestiunile de drept în discuție.

29. În ceea ce privește problemele de drept ce formează obiectul sesizării, potrivit punctului de vedere exprimat de pârâtă, după intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 130/2020 pentru completarea art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri („Legea nr. 130/2020”), comisia constituită în baza Decretului-lege nr. 118/1990 stabilește dreptul copiilor persoanelor aflate în situația prevăzută la art. 1 alin. (1) și (2) exclusiv pe baza art. 5 alin. (6) și (7) din actul normativ menționat, și nu în temeiul practicii anterioare.

30. Măsurile luate împotriva persoanelor trebuie să aibă caracter politic în sensul Decretului-lege nr. 118/1990, iar o astfel de măsură nu putea fi luată față de un copil minor, ci numai față de o persoană majoră.

31. În acest context, conform dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, dacă se dovedește persecuția politică în sensul acestui act normativ, cel îndreptățit ar fi tot copilul care a fost minor la data persecuției sau copilul minor născut în perioada persecuției politice, dacă acesta ar mai fi în viață la data depunerii cererii la agenție, indemnizația fiind

acordată de legiuitor cu titlu de reparație pentru neajunsurile resimțite în mod direct și personal în urma persecuției politice a părinților săi.

32. Înainte de apariția Legii nr. 130/2020, stabilirea dreptului copilului persoanei persecutate din motive politice s-a făcut în considerarea calității acestuia de membru al familiei persoanei principal vizate de persecuțiile prevăzute de art. 1 alin. (1) și (2) din Decretul-lege nr. 118/1990, deoarece acesta a avut de suferit aceleași prejudicii de ordin material și moral ca persoana față de care a fost luată în mod direct măsura administrativă a domiciliului obligatoriu, iar, atât timp cât a locuit împreună cu familia, nu a avut în mod real și efectiv posibilitatea de exercitare liberă a dreptului de alege a domiciliului.

33. Referitor la situația copiilor reglementată de art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990, cel îndreptățit, dacă se dovedește persecuția politică în sensul decretului-lege menționat, ar fi tot copilul persoanei persecutate din motive politice, dar care s-a născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din actul normativ indicat.

34. Nepoții persoanelor persecutate politic în mod direct nu au dreptul la indemnizația lunară acordată prin Decretul-lege nr. 118/1990, ei fiind copiii copiilor minori la data persecuției politice sau născuți după încetarea acestei persecuții.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

35. Instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, potrivit celor redat în continuare.

36. Soluționarea cauzei depinde de lămurirea problemei de drept enunțate, întrucât obiectul acesteia este reprezentat de anularea Deciziei nr. xxxxx/10.07.2023, emisă de pârâta A.J.P.I.S. Mureș, prin care s-a respins cererea reclamantei de acordare a drepturilor prevăzute de art. 5 alin. (7) raportat la art. 1 alin. (1) lit. e) din Decretul-lege nr. 118/1990 și s-a stabilit că aceasta nu se încadrează în prevederile invocate, ca urmare a faptului că reclamanta nu a dovedit persecuția asupra părintelui în mod direct, respectiv nu a depus documente eliberate de autorități competente în materie din care să rezulte strămutarea mamei sale, dovedind doar faptul că bunicul acesteia a fost strămutat.

37. Problema de drept enunțată este relativ nouă, având în vedere faptul că textul legal în discuție a fost adoptat prin Legea nr. 130/2020.

38. În cazul particular al soluțiilor pronunțate asupra unor astfel de cereri, nu există posibilitatea unei reglări prin mecanismul de verificare a practicii de către instanțele de control judiciar, întrucât hotărârile pronunțate de tribunal în primă instanță sunt definitive.

39. Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data de 6 februarie 2024.

40. La nivelul Tribunalului Mureș au fost identificate hotărâri definitive cu privire la problematica supusă analizei, fiind observată o practică neunitară, ce ar putea să se perpetueze, având în vedere faptul că, în acest tip de cauze, legea nu prevede o cale de atac.

41. Față de cele menționate în cadrul paragrafului anterior, problema de drept a fost pusă în discuție la întâlnirea de practică neunitară organizată la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel Târgu Mureș, pentru trimestrele III și IV din 2023, fără a se cristaliza însă o opinie majoritară.

B. Cu privire la chestiunile de drept supuse dezlegării

42. În opinia instanței de trimitere, dificultatea chestiunii constă în a se stabili dacă prevederile art. 5 alin. (7) din

Decretul-lege nr. 118/1990 trebuie interpretate în mod autonom, apreciindu-se într-o ipoteză că, pentru aplicarea acestora, nu este necesară interpretarea coroborată cu dispozițiile alin. (6) al aceluiași articol, ci sunt de verificat două condiții independente de ipoteza reglementată de alineatul anterior, respectiv calitatea de copil născut după încetarea măsurilor represive, pe de o parte, și recunoașterea calității de beneficiar al indemnizației în persoana părintelui său, pe de altă parte.

43. Pentru interpretarea de mai sus pledează faptul că textul conține doar cele două condiții arătate, fără alte circumstanțieri care să oblige interpretul la luarea în considerare a altor aspecte, cum ar fi faptul că părintele solicitantului, deși a dobândit, în nume propriu, dreptul la indemnizație, nu a fost persoana principal vizată de măsura represivă.

44. O altă ipoteză este aceea a interpretării unitare a celor două alineate nou-introduse, alin. (6) și (7) ale art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990, din care rezultă că textele arătate urmăresc să reglementeze situația copiilor persoanei care a fost victima nominală a măsurilor de persecuție, și nu cazul copiilor persoanelor cărora li s-a recunoscut dreptul la indemnizație până la apariția modificărilor legislative (în rândul cărora se pot regăsi copiii persoanei vizate efectiv de măsura represivă).

45. Astfel, alin. (6) al art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 privește copiii care, născuți fiind, au resimțit nemijlocit măsurile luate împotriva părinților lor, în perioada de aplicare a acestora, în timp ce alin. (7) are în vedere copiii din aceeași familie, care s-au născut însă ulterior încetării măsurilor și care, așa cum rezultă din expunerea de motive la Legea nr. 71/2022 pentru completarea Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri („Legea nr. 71/2022”) și la Legea nr. 210/2022 pentru modificarea art. 1 alin. (2) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri și pentru stabilirea unor măsuri necesare aplicării Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice („Legea nr. 210/2022”), trebuie să beneficieze de reparațiile acordate prin Decretul-lege nr. 118/1990, întrucât au fost victime dovedite ale regimului comunist.

46. Atât prevederile alin. (6), cât și cele ale alin. (7) ale art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 au în vedere aceiași destinatari ai normei, respectiv copiii persoanei principal vizate de măsurile represive, a cărei situație servește, de fapt, drept temei al solicitării beneficiului actului normativ. Diferența între ipoteza celor două texte este realizată doar în funcție de data nașterii copiilor persoanelor care au avut de suferit cu titlu principal măsurile în discuție, iar reglementarea distinctă a celor două ipoteze care au la bază aceeași situație factuală (părinte persecutat politic) a fost necesară pentru că s-a apreciat că și copiii născuți după încetarea evenimentelor au resimțit consecințele măsurilor, chiar după încetarea acestora, însă nu cu aceeași intensitate, ceea ce se reflectă în indemnizația stabilită de legiuitor (indemnizație lunară în cuantum de 100%, respectiv de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele decedat).

47. În susținerea concluziei potrivit căreia interpretarea dispozițiilor alin. (7) al art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 nu se poate realiza decât cu luarea în considerare a textului de lege precedent, au fost invocate considerentele Deciziei nr. 4 din 30 ianuarie 2023, pronunțată de Înalta Curte de Casație și

Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 174 din 1 martie 2023 („Decizia nr. 4 din 30 ianuarie 2023”). Deși decizia anterior menționată a fost pronunțată în contextul interpretării art. 5 alin. (6) și (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 din perspectiva efectelor înfierii cu efectele filiației firești, argumentele privind rațiunile avute în vedere de legiuitor și destinatarul normei sunt valabile și în contextul analizat.

48. S-a susținut, de asemenea, că un argument în sprijinul interpretării potrivit căreia nu s-au creat drepturi sau titulari noi (în sensul de moștenitori ai victimelor) este dat și de existența dreptului de opțiune, prevăzut de art. 5 alin. (8) din Decretul-lege nr. 118/1990, între indemnizațiile care au la bază considerente legislative, adică calitatea de victimă a măsurilor de presiune politică.

49. Instanța de trimitere invocă, totodată, dezlegarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin Decizia nr. 68 din 9 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1060 din 23 noiembrie 2023 („Decizia nr. 68 din 9 octombrie 2023”), care vizează dispozițiile art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare („Ordonanța Guvernului nr. 105/1999”), invocând conținutul similar al acestor dispoziții cu cele ale art. 5 alin. (6) și (7) din Decretul-lege nr. 118/1990.

VI. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

A. Jurisprudență comunicată de curțile de apel

Prima chestiune de drept supusă dezlegării

50. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că, după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării în temeiul acestei norme are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din decretul-lege anterior menționat.

51. Această orientare jurisprudențială se regăsește la nivelul: Curții de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal (Decizia civilă nr. 521 din 22 mai 2022, pronunțată în Dosarul nr. 4.311/30/2021 — opinie majoritară, definitivă); tribunalele Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal (Sentința nr. 555 din 2 octombrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 347/102/2023; Sentința nr. 818 din 29 noiembrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 2.967/102/2022, ambele definitive), Vrancea — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal (Sentința civilă nr. 87/2023 din 24 februarie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 993/91/2022, definitivă).

52. În același sens au fost exprimate și punctele de vedere teoretice, nesusținute de practică judiciară, ale următoarelor instanțe: tribunalele Hunedoara — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Vaslui, București, Ialomița, Ilfov și Teleorman.

53. În susținerea orientării jurisprudențiale și a punctelor de vedere teoretice, au fost expuse argumentele de mai jos.

54. După intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 130/2020, comisia constituită în baza Decretului-lege nr. 118/1990 stabilește dreptul copiilor persoanelor aflate în situația prevăzută la art. 1 alin. (1) și (2) din decretul-lege menționat exclusiv în baza art. 5 alin. (6) și (7) din același act normativ. Însă stabilirea drepturilor în favoarea copiilor are în vedere calitatea acestora de copii ai persoanelor persecutate politic. Prin urmare, drepturile acestor copii sunt strâns legate

de calitatea părinților lor de persoane persecutate politic. Așadar, copiii nu puteau suferi persecuția politică în nume propriu, ci doar ca efect al persecuției politice la care au fost supuși părinții lor. Măsurile cu caracter politic în sensul Decretului-lege nr. 118/1990 nu puteau fi luate față de un copil minor, ci numai față de o persoană majoră.

55. Se impune interpretarea unitară a celor două alineate nou-introduse, respectiv alin. (6) și (7) ale art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990, din care rezultă că textele arătate urmăresc să reglementeze situația copiilor persoanei care a fost victima nominală a măsurilor de persecuție, și nu cazul copiilor persoanelor cărora li s-a recunoscut dreptul la indemnizație până la apariția modificărilor legislative (în rândul cărora se pot regăsi copiii persoanei vizate efectiv de măsura represivă).

56. Interpretarea redată mai sus este susținută și de expunerea de motive la legile nr. 71/2022 și nr. 210/2022.

57. Au fost considerate drept relevante pentru o astfel de interpretare și considerentele Deciziei nr. 4 din 30 ianuarie 2023, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cadrul cărora s-a reținut că drepturile legiferați abia în anul 2022, recunoscute în cuprinsul alin. (5) și (6) ale art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990, sunt menite să atenueze pe cât posibil lipsurile/suferințele de ordin material și pe cele de ordin moral îndurate de destinatarii normei, în considerarea condiției lor sociale, de copii născuți la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din același decret-lege, ori de copii născuți după încetarea acestor situații.

58. Într-o altă orientare jurisprudențială s-a apreciat că, după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării, în temeiul acestei norme, nu are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din decretul-lege menționat.

59. Această orientare jurisprudențială se regăsește la nivelul: tribunalelor Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal (Sentința civilă nr. 496 din 14 iulie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 718/102/2023, definitivă), Caraș-Severin — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Sentința civilă nr. 506 din 5 decembrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 1.033/115/2023, definitivă).

60. În acest sens a fost exprimat și un punct de vedere teoretic, nesusținut de practică judiciară, de către Tribunalul Giurgiu.

61. În susținerea orientării jurisprudențiale și a punctului de vedere teoretic, au fost expuse considerentele de mai jos.

62. Raportat la considerentele Deciziei nr. 9 din 13 octombrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 27 noiembrie 2014 („Decizia nr. 9 din 13 octombrie 2014”), copilul persoanei care a avut stabilit domiciliu obligatoriu și care a locuit împreună cu aceasta în perioada de referință poate avea calitatea de persoană persecutată politic, sub rezerva îndeplinirii aceluiași condiții ca persoana principal vizată de măsura administrativă.

63. Nicio dispoziție din cuprinsul Decretului-lege nr. 118/1990 nu interzice aplicarea beneficiilor în discuție și în privința copilului unei persoane minore la data strămutării, iar acolo unde legea nu distinge nici interpretului nu îi este permis să distingă. Prin urmare, nu se pot exclude dintre persoanele persecutate cele care erau minore în perioada strămutării, efectele persecuției fiind resimțite, alături de părinții lor, și de către minori.

Cea de-a doua chestiune de drept supusă dezlegării

64. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că descendenții persoanelor prevăzute la art. 5 alin. (6) din

Decretul-lege nr. 118/1990 nu au dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art. 5 alin. (7) din actul normativ menționat, atât prevederile alin. (6), cât și ale alin. (7) având în vedere aceeași destinație ai normei, respectiv copiii persoanei principal vizate de măsurile represive.

65. Această orientare jurisprudențială se regăsește la nivelul: Curții de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal (Decizia civilă nr. 521 din 22 mai 2022, pronunțată în Dosarul nr. 4.311/30/2021, definitivă); tribunalelor Vrancea — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal (Sentința civilă nr. 557 din 4 decembrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 876/91/2023, definitivă), Caraș-Severin — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Sentința civilă nr. 506 din 5 decembrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 1.033/115/2023, definitivă), Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal (Sentința nr. 555 din 2 octombrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 347/102/2023; Sentința nr. 818 din 29 noiembrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 2.967/102/2022, ambele definitive).

66. În acest sens au fost exprimate puncte de vedere teoretice, nesusținute de practică judiciară, de către următoarele instanțe: tribunalele Hunedoara — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Vaslui, Galați, București, Ialomița și Ilfov.

67. În susținerea orientării jurisprudențiale și a punctelor de vedere teoretice, au fost expuse considerentele de mai jos.

68. După cum se poate constata din economia modificărilor operate prin Legea nr. 130/2020, acordarea compensațiilor a fost extinsă și în privința copiilor celor decedați în stare de deportare, precum și în privința copiilor minori la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din Decretul-lege nr. 118/1990, cât și a copiilor născuți în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre aceste situații.

69. Astfel, sfera beneficiarilor compensațiilor acordate prin actul reparator este restrânsă la persoanele persecutate din motive politice de dictatura comunistă, precum și la soții, respectiv copiii acestora.

70. Nu există niciun temei pentru extinderea sferei beneficiarilor și la descendenții de grad mai îndepărtat care, în raport cu persoanele aflate în situațiile de la art. 1 alin. (1) și (2) din Decretul-lege nr. 118/1990, nu au calitatea de copii, ci pe aceea de nepoți.

71. Prevederile alin. (7) al art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 au în vedere o situație care nu a fost vizată de hotărârile judecătorești prin care s-a recunoscut calitatea de beneficiar și membrilor de familie ai celor față de care s-au luat măsurile de persecuție politică, respectiv cazul copiilor născuți după încetarea măsurilor de presiune politică.

72. Prevederile alin. (6) al art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 au în vedere copiii care, născuți fiind, au resimțit nemijlocit măsurile luate împotriva părinților lor, în perioada de aplicare a acestora, în timp ce alin. (7) al aceluiași articol are în vedere copiii din aceeași familie, care s-au născut însă ulterior încetării măsurilor și care, așa cum rezultă din expunerea de motive la legile nr. 71/2022 și nr. 210/2022, trebuie să beneficieze de reparațiile acordate prin Decretul-lege nr. 118/1990.

73. Prevederile alin. (6) și (7) ale art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 au în vedere aceeași destinație ai normei, adică copiii persoanei principal vizate de măsurile represive, a cărei situație servește ca temei al solicitării beneficiului actului normativ. Diferența dintre ipoteza celor două texte este realizată doar în funcție de data nașterii copiilor persoanelor care au avut de suferit cu titlu principal măsurile în discuție, iar reglementarea

distinctă a celor două ipoteze care au la baza aceeași situație factuală (părinte persecutat politic) a fost necesară pentru că s-a apreciat că și copiii născuți după încetarea evenimentelor au resimțit consecințele măsurilor, chiar după încetarea acestora, însă nu cu aceeași intensitate, ceea ce se reflectă în indemnizația stabilită de legiuitor.

74. Au fost indicate drept relevante pentru această interpretare considerentele Deciziei nr. 4 din 30 ianuarie 2023, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, arătându-se, printre altele, că alin. (6) și (7) ale art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 nu urmăresc recunoașterea unui drept în virtutea calității de copil al persoanelor față de care s-au luat măsurile de represiune politică, ci s-a apreciat că includerea copiilor în rândul beneficiarilor decretului-lege se justifică față de împrejurarea că efectele negative materiale și/sau morale decurgând din măsurile politice luate s-au produs și asupra copiilor acestora, măsurile reparatorii având ca scop atenuarea suferințelor și privațiunilor încercate de copiii înșiși, fie ei născuți în timpul sau după luarea măsurilor.

75. Un argument în sensul că nu s-au creat drepturi sau titulari noi (în sensul de moștenitori ai victimelor) este și existența dreptului de opțiune, prevăzut de art. 5 alin. (8) din Decretul-lege nr. 118/1990, între indemnizațiile care au la bază aceleași considerente legislative, respectiv calitatea de victimă a măsurilor de represiune politică.

76. Noutatea pe care o aduc, din perspectiva destinatarilor normei, alin. (6) și (7) ale art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 nu este dată de crearea unei noi categorii de beneficiari în sensul de urmași ai victimei, ci de faptul că, pe lângă reglementarea acelorași drepturi recunoscute jurisprudențial, se lămurește situația copiilor din aceeași familie în care, față de unul sau ambii părinți, s-au luat măsuri politice, copii născuți însă după încetarea efectivă a măsurilor.

77. Într-o altă orientare jurisprudențială s-a apreciat că descendenții persoanelor prevăzute la art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 au, la rândul lor, dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art. 5 alin. (7) din actul normativ menționat, în calitate de copii ai unor persoane persecutate politic.

78. Această orientare jurisprudențială se regăsește la nivelul: Curții de Apel Târgu Mureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (decizia pronunțată în Dosarul nr. 1.141/102/2022, definitivă); Tribunalului Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal (Sentința nr. 496 din 14 iulie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 718/102/2023, definitivă).

79. În acest sens au fost exprimate puncte de vedere teoretice, nesusținute de practică judiciară, de către următoarele instanțe: tribunalele Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Giurgiu și Teleorman.

80. În susținerea orientării jurisprudențiale și a punctelor de vedere teoretice, au fost expuse considerentele de mai jos.

81. Acceptând faptul că persoana minoră în perioada de referință are calitatea de persoană persecutată în nume propriu, nu există nicio justificare pentru ca, în temeiul art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990, copilul acesteia să nu beneficieze de drepturile prevăzute în favoarea acestei categorii de persoane, câtă vreme nu solicită aceste beneficii în calitate de nepot (de pe urma bunicilor), ci în calitate de copil al unei persoane persecutate. Faptul că bunicul său major a fost persecutat nu înlătură calitatea de persoană persecutată a părintelui său, chiar dacă, în perioada persecuției, acesta din urmă era minor, iar calitatea de beneficiar a copilului persoanei minore la data persecuției trebuie raportată la situația sa de copil

al acestei persoane, prin raportare la părintele său, și nu la aceea de nepot, prin raportare la bunic.

82. Curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Cluj, Constanța, Craiova, Oradea, Pitești, Ploiești și Suceava; tribunalele Arad — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale, Timiș — Secția contencios administrativ și fiscal, București, Giurgiu, Ilfov, Teleorman, Galați, Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și Vaslui au comunicat faptul că, în raza lor teritorială de competență, nu a fost identificată jurisprudență cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

83. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat faptul că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifica, la momentul respectiv, practică judiciară, în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării.

B. *Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție*

84. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a pronunțat:

— Decizia nr. 9 din 13 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 27 noiembrie 2014, prin care a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov — Secția de contencios administrativ și fiscal, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și s-a stabilit că:

„1. În interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, pot beneficia de drepturile prevăzute de decretul-lege și persoanele care făceau parte, în perioada de referință, din categorii sociale incompatibile cu orânduirea socială instaurată în România după data de 6 martie 1945, cum ar fi cazul chiaburilor, în măsura în care fac dovada că se încadrează în una dintre ipotezele reglementate de lit. a)–e) ale aceluiași alineat și îndeplinesc și celelalte condiții impuse de lege.

2. În interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. d) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare:

a) noțiunea de «domiciliu obligatoriu» se referă numai la situația în care a fost instituită măsura administrativă de stabilire a domiciliului obligatoriu, cu consecința îngrădirii dreptului de alegere în mod liber a domiciliului, iar nu și la cazurile în care persoana în cauză și membrii familiei sale au avut limitată doar libertatea de circulație;

b) pot beneficia de drepturile prevăzute de decretul-lege membrii familiei — soțul/soția și copiii — ai persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu și care au locuit împreună cu aceasta în perioada de referință, sub rezerva îndeplinirii acelorași condiții ca și persoana principal vizată de măsura administrativă.”;

— Decizia nr. 60 din 20 septembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1066 din 8 noiembrie 2021, prin care s-a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Dolj — Secția contencios administrativ și fiscal, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. Legea aplicabilă stabilirii dreptului copilului aflat în situația prevăzută de art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie

1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 130/2020, este cea în vigoare la momentul formulării cererii de către copil sau cea de la data soluționării cererii de către agenția județeană de plăți și inspecție socială, respectiv forma modificată prin Legea nr. 232/2020?

2. Dispozițiile art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990, în forma modificată prin Legea nr. 232/2020, se interpretează în sensul că dreptul copilului se va stabili prin reanalizarea dreptului părintelui la data depunerii cererii de către copil, urmând a se analiza dacă părintele s-ar afla la data depunerii cererii de către copil în una dintre situațiile prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. a)—f) din Decretul-lege nr. 118/1990 și dacă la acel moment ar întruni condițiile prevăzute de acest act normativ pentru a beneficia de indemnizație sau se va ține cont de încadrarea părintelui în una dintre situațiile prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. a)—f) din Decretul-lege nr. 118/1990, stabilită printr-o hotărâre emisă anterior pe numele său, și de faptul că hotărârile emise anterior datei de 31 iulie 1997 sunt acte administrative cu caracter jurisdicțional, care nu pot fi revocate conform deciziilor Curții Constituționale nr. 55/2000 și nr. 56/2000?”, prezentând relevanță considerentele de la paragrafele 44—50 din hotărârea menționată;

— Decizia nr. 4 din 30 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 174 din 1 martie 2023, prin care a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Arad — Secția a III-a de contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și s-a stabilit că:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1208 din 10 decembrie 2020, cu modificările și completările ulterioare, copilul înfiat cu efectele filiației firești de alte persoane nu este exclus, pentru acest motiv, de la beneficiul drepturilor solicitate, în considerarea persecuției politice a părintelui său biologic.”

85. Cu toate că vizează interpretarea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 105/1999, este oportun a fi adusă în discuție, pentru identitate de rațiune, și Decizia nr. 68 din 9 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1060 din 23 noiembrie 2023, prin care a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și s-a statuat că:

„În interpretarea dispozițiilor art. 31 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de aceste prevederi pot beneficia numai copiii persoanelor care erau născute sau cel puțin concepute la data determinată a refugiului, expulzării sau strămutării în altă localitate, evenimente prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță.”

VII. Jurisprudența Curții Constituționale a României

86. Cu toate că Decizia nr. 558 din 25 octombrie 2005 pronunțată de Curtea Constituțională a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1059 din 26 noiembrie 2005, se referă la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la

6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, pentru identitate de rațiune, pot prezenta relevanță următoarele considerente ale Curții Constituționale: „(...) Stabilirea drepturilor ce se acordă cu caracter reparatoriu și a persoanelor beneficiare ține de opțiunea liberă a legiuitorului, cu condiția să nu instituie tratament juridic diferit pentru persoane care se află în situații identice. (...) Toate persoanele aflate în aceeași situație beneficiază de aceleași drepturi. Stabilirea faptului dacă o persoană sau alta se încadrează ori nu în vreuna dintre măsurile de persecuție prevăzute în ipoteza normei juridice reprezintă o problemă de aplicare a legii, de competență exclusivă a instanței judecătorești.”

VIII. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

87. În jurisprudența instanțelor europene nu au fost identificate repere relevante cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

88. Prin raportul întocmit asupra chestiunii de drept, judecătorul-raportor a apreciat că:

— în interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor la data la care unul sau ambii părinți au fost strămutați în altă localitate, precum și copilului născut în perioada strămutării are drept consecință, după intrarea în vigoare a acestei norme, încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ;

— în interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, de aceste prevederi nu pot beneficia copiii persoanelor prevăzute la art. 5 alin. (6) din acest act normativ.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

A. Asupra admisibilității sesizării

89. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

90. Așadar, condițiile de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile sunt:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;

— chestiunea de drept identificată, a cărei lămurire se solicită, să prezinte un grad de dificultate care impune intervenția instanței supreme și să aibă caracter de noutate;

— Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, iar aceasta să nu facă nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

91. Analizând admisibilitatea sesizării de față, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile enumerate.

92. Instanța de trimitere este un complet de judecată al Tribunalului Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal, investită cu soluționarea în primă și ultimă instanță, în conformitate cu art. 13 alin. (8) din Decretul-lege nr. 118/1990 coroborat cu Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, a unei cauze având ca obiect contestația formulată împotriva deciziei emise de Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială Mureș de respingere a unei cereri de acordare a drepturilor prevăzute de Decretul-lege nr. 118/1990.

93. Prin contestație, s-a solicitat: anularea deciziei emise de Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială Mureș; obligarea pârâtei la stabilirea calității reclamantei de persoană îndreptățită a beneficia de drepturile reglementate de art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 și, în consecință, să se dispună obligarea pârâtei la plata indemnizației legale începând cu luna următoare datei depunerii cererii la A.J.P.I.S. Mureș.

94. Reclamanta a formulat pretenția în calitate de fiică a unei persoane născute la 12.11.1948, anterior perioadei de strămutare a părinților acesteia (2.03.1949—9.08.1963), din localitatea de domiciliu în Târgu Mureș.

95. În drept, au fost invocate prevederile art. 5 și art. 13 alin. (1) din Decretul-lege nr. 118/1990, arătându-se că mama reclamantei, minoră la data strămutării, a fost vizată personal de această măsură, astfel încât, în temeiul art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990, reclamanta este îndreptățită să beneficieze de dreptul reglementat de textul de lege menționat.

96. Față de considerentele expuse în cadrul paragrafelor precedente, se constată că soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării.

97. Prin urmare, se constată că sunt îndeplinite primele trei condiții de admisibilitate.

98. Caracterul veritabil al chestiunii de drept este motivat în mod convingător de către instanța de trimitere, sub aspectul dificultății de interpretare a textelor legale, care reiese și din expunerea opiniilor teoretice divergente și marcate de diverse nuanțe ale instanțelor, cât și prin prisma identificării unei practici neunitare incipiente, ca premisă ce impune angrenarea mecanismului hotărârii prealabile.

99. În ceea ce privește noutatea chestiunii de drept relevante, aceasta reprezintă o condiție distinctă de cea a lipsei statuării asupra chestiunii de către Înalta Curte de Casație și Justiție, iar în lipsa unei definiții a „noutății” și a unor criterii de determinare a acestei noțiuni în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, evaluarea condiției menționate revine Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, astfel cum s-a reținut constant în jurisprudența anterioară (spre exemplu: Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; Decizia nr. 4 din 14 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 132 din 19 februarie 2019; Decizia nr. 76 din 15 noiembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1213 din 21 decembrie 2021).

100. Condiția noutății este îndeplinită când problema de drept nu a mai fost analizată, în interpretarea unui act normativ aflat de mult în vigoare ori aceasta decurge dintr-un act normativ intrat în vigoare relativ recent, prin raportare la momentul sesizării.

101. În cadrul sesizării *pendinte* este îndeplinită cerința menționată. Dispozițiile legale supuse interpretării au fost introduse printr-un act normativ de dată recentă, Legea nr. 130/2020, în vigoare din 18 iulie 2020.

102. Caracterul de noutate se pierde numai pe măsură ce chestiunea de drept primește o dezlegare din partea instanțelor, concretizată într-o practică judiciară consacrată, ceea ce nu este cazul de față.

103. Examenul jurisprudențial efectuat a relevat că există practică judiciară divergentă, în formă incipientă, reflectând interpretări diferite ale prevederilor art. 5 alin. (6) și (7) din Decretul-lege nr. 118/1990.

104. Astfel, în ceea ce privește prima problemă de drept supusă interpretării, prin Decizia civilă nr. 521 din 22 mai 2022 (Dosar nr. 4.311/30/2021 — opinie majoritară), pronunțată de Curtea de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal, sentințele nr. 555 din 2 octombrie 2023 (Dosar nr. 347/102/2023) și nr. 818 din 29 noiembrie 2023 (Dosar nr. 2.967/102/2022), pronunțate de Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 87/2023 din 24 februarie 2023 (Dosar nr. 993/91/2022), pronunțată de Tribunalul Vrancea — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal, s-a statuat în sensul că, după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării în temeiul acestei norme are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din Decretul-lege nr. 118/1990, iar, pe de altă parte, prin Sentința civilă nr. 496 din 14 iulie 2023 (Dosar nr. 718/102/2023), pronunțată de Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal, și prin Sentința civilă nr. 506 din 5 decembrie 2023 (Dosar nr. 1.033/115/2023), pronunțată de Tribunalul Caraș-Severin — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, s-a stabilit că, după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării, în temeiul acestei norme, nu are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din Decretul-lege nr. 118/1990.

105. Pe de altă parte, în ceea ce privește cea de-a doua problemă de drept supusă interpretării, prin Decizia civilă nr. 521 din 22 mai 2022 (Dosar nr. 4.311/30/2021), pronunțată de Curtea de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 557 din 4 decembrie 2023 (Dosar nr. 876/91/2023), pronunțată de Tribunalul Vrancea — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 506 din 5 decembrie 2023 (Dosar nr. 1.033/115/2023), pronunțată de Tribunalul Caraș-Severin — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, sentințele nr. 555 din 2 octombrie 2023 (Dosar nr. 347/102/2023), nr. 818 din 29 noiembrie 2023 (Dosar nr. 2.967/102/2022), pronunțate de Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal, s-a stabilit că descendenții persoanelor prevăzute de art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 nu au dreptul la indemnizația lunară stabilită conform art. 5 alin. (7) din actul normativ menționat, atât alin. (6), cât și alin. (7) având în vedere aceiași destinatari ai normei, respectiv copiii persoanei principal vizate de măsurile represive, în timp ce, prin decizia pronunțată de

Curtea de Apel Târgu Mureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 1.141/102/2022 și prin Sentința nr. 496 din 14 iulie 2023 (Dosar nr. 718/102/2023), pronunțată de Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal, s-a apreciat că descendenții persoanelor prevăzute la art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 au, la rândul lor, dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art. 5 alin. (7) din actul normativ menționat, în calitate de copii ai unor persoane persecutate politic.

106. În final, se constată a fi îndeplinită și condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept, iar aceasta nici să nu formeze obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, așa cum rezultă și din corespondența Ministerului Public, prezentată anterior.

107. În concluzie, se impune a fi valorificat mecanismul de unificare a practicii judiciare, reglementat de art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât sunt întrunite condițiile legale referitoare la existența unei veritabile chestiuni de drept, care prezintă caracter de noutate.

B. Cu privire la fondul chestiunilor de drept supuse dezlegării

108. Prioritar, se impune o prezentare a cadrului normativ și a evoluției sale în timp, a împrejurărilor care au determinat divergența de jurisprudență, precum și identificarea cu exactitate a chestiunii de drept care se impune a fi rezolvată pe fond.

109. Potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (1) și (2) din Decretul-lege nr. 118/1990, beneficiază de prevederile acestui act normativ persoanele persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și cele deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, care au avut de suferit persecuții precum cele enumerate în cadrul acestor alineate.

110. În forma sa inițială, Decretul-lege nr. 118/1990 a recunoscut o serie de drepturi persoanelor persecutate din motive politice, iar prin modificările ulterioare aduse acestuia a fost extinsă sfera beneficiarilor de drepturi și în cazul soților supraviețuitori.

111. Anterior adoptării Legii nr. 130/2020 pentru completarea art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, acest act normativ nu reglementa situația copiilor persoanelor cărora dreptul la indemnizație le-a fost recunoscut, însă dreptul acestora a fost recunoscut pe cale jurisprudențială, după apariția Deciziei nr. 9 din 13 octombrie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 27 noiembrie 2014.

112. Chiar dacă această decizie a avut ca obiect interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. d) din Decretul-lege nr. 118/1990, stabilind că „pot beneficia de drepturile prevăzute de decretul-lege membrii familiei — soțul/soția și copiii — persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu și care au locuit împreună cu aceasta în perioada de referință, sub rezerva îndeplinirii aceluiași condiții ca și persoana principal vizată de măsura administrativă”, în jurisprudență s-a considerat că, pentru identitate de rațiune, copiii persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu și care au locuit împreună cu aceasta în perioada de referință nu pot avea un alt tratament decât cei care au locuit cu părinții lor în perioada strămutării într-o altă localitate, ipoteză prevăzută de dispozițiile art. 1 alin. (1) lit. e) din același act normativ.

113. În baza acestei orientări jurisprudențiale au fost pronunțate hotărâri prin care s-a recunoscut dreptul la indemnizație în favoarea copiilor în viață la data la care s-au luat

măsurile de persecuție față de unul sau ambii părinți, precum și copiilor care s-au născut în perioada în care măsurile și-au produs efectele directe.

114. Modificările introduse prin Legea nr. 130/2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 623 din 15 iulie 2020 și intrată în vigoare la data de 18 iulie 2020, au constatat în completarea dispozițiilor art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 cu alineatele (5)—(9), prin care au fost conferite drepturi inclusiv copiilor persoanelor persecutate politic, conform celor patru ipoteze legale descrise în alineatele nou-introduse în corpul actului normativ de bază.

115. Rațiunea acestui act normativ completator al Decretului-lege nr. 118/1990, regăsită în expunerea de motive a legii, evocă ideea că drepturile recunoscute în cuprinsul art. 5 alin. (5)—(9) din acest act normativ sunt menite să atenueze pe cât posibil lipsurile de ordin material și suferințele de ordin moral îndurate de copiii minori la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din același act normativ, de copiii născuți în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una din aceste situații ori de copiii născuți după încetarea aceluiași situații.

116. Drepturile recunoscute în cuprinsul art. 5 alin. (6)—(9) din Decretul-lege nr. 118/1990, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1208 din 10 decembrie 2020, cu renumerotarea articolelor, reprezintă drepturi proprii reglementate în beneficiul destinatarilor normei, iar recunoașterea acestor drepturi este subordonată îndeplinirii a două condiții:

— unul sau ambii părinți ai destinatarului normei să se fi aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din acest act normativ;

— destinatarul normei trebuie să se încadreze, prin situația proprie, în una dintre ipotezele prevăzute de art. 5 alin. (6)—(7) din același act normativ.

117. Dispozițiile art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 se referă la copiii deja născuți la data debutului persecuțiilor, precum și la cei născuți în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din acest act normativ, cărora li s-a stabilit dreptul la o indemnizație lunară în același quantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele lor decedat, iar dispozițiile art. 5 alin. (7) îi vizează pe copiii născuți după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din același act normativ, cărora li s-a acordat dreptul la o indemnizație lunară în quantum de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele lor decedat.

118. Se constată că reglementarea introdusă prin art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 se suprapune cu interpretarea jurisprudențială anterior menționată, în cadrul căreia s-a recunoscut copiilor deja născuți la data debutului persecuțiilor, precum și celor născuți în perioada strămutării un drept similar, în temeiul dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ.

119. Reglementarea introdusă prin art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 are în vedere o situație care nu a fost vizată de hotărârile judecătorești prin care s-a recunoscut calitatea de beneficiar și membrilor de familie ai celor față de care s-au luat măsurile de persecuție politică, respectiv cazul copiilor născuți după încetarea măsurilor de represiune politică.

120. În litigiul în cadrul căruia s-a formulat sesizarea se regăsește situația prevăzută de art. 1 alin. (1) lit. e) din Decretul-lege nr. 118/1990, respectiv strămutarea în altă localitate. Mama reclamantei era minoră la data strămutării părinților săi și, în baza jurisprudenței anterioare evocate, ar fi beneficiat de prevederile art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ, iar, de la data intrării în vigoare a Legii nr. 130/2020, mama reclamantei, dacă ar fi trăit, ar fi beneficiat de dispozițiile art. 5 alin. (6) din același act normativ.

121. Prin intermediul întrebărilor formulate de instanța de trimitere, s-a solicitat interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (6) și (7) din Decretul-lege nr. 118/1990, având ca premisă jurisprudența anterioară de recunoaștere, în temeiul dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ, a dreptului la indemnizație în favoarea copiilor în viață la data la care s-au luat măsurile de persecuție față de unul sau ambii părinți, precum și în favoarea copiilor care s-au născut în perioada strămutării părinților lor.

122. Plecând de la această premisă, o parte a jurisprudenței s-a orientat către soluția aplicării prevederilor art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 și descendentului copilului minor la data la care unul sau ambii părinți au fost strămutați în altă localitate, precum și descendentului copilului născut în perioada strămutării.

123. La rândul său, o altă parte a jurisprudenței a constatat că, după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor la data la care unul sau ambii părinți au fost strămutați în altă localitate, precum și copilului născut în perioada strămutării are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ, copilul unei astfel de persoane neavând, la rândul său, drepturi în baza prevederilor art. 5 alin. (7) din același act normativ.

124. Înalta Curte constată că această a doua orientare este cea corectă.

125. Înalta Curte apreciază că se impune interpretarea unitară a dispozițiilor art. 5 alin. (6) și (7) din Decretul-lege nr. 118/1990, în sensul că aceste dispoziții legale, introduse prin Legea nr. 130/2020, urmăresc să reglementeze situația copiilor persoanei care a fost victima nominală a măsurilor de persecuție, și nu situația copiilor persoanelor cărora li s-a recunoscut, pe cale jurisprudențială, dreptul la indemnizație până la apariția modificărilor legislative.

126. Pentru interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 nu se poate recurge la premisa creată de jurisprudența anterioară care a recunoscut dreptul la compensații și copiilor deja născuți la data debutului persecuțiilor, precum și celor născuți în perioada strămutării, în temeiul dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ.

127. Recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor la data la care unul sau ambii părinți au fost strămutați în altă localitate, precum și copilului născut în perioada strămutării are drept consecință, după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990, încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ.

128. Pe cale de consecință, interpretarea corectă a dispozițiilor art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 este aceea potrivit căreia de aceste dispoziții pot beneficia numai copiii persoanelor care au fost victime nominale ale măsurilor de persecuție din motive politice prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. e) din actul normativ sus-menționat.

129. Această soluție rezultă din interpretarea literală a dispozițiilor art. 5 alin. (4)—(9) din Decretul-lege nr. 118/1990, coroborate cu dispozițiile art. 1 alin. (1) și (2) din același act normativ. Astfel, în toate aceste alineate ale art. 5 anterior menționat legiuitorul utilizează noțiunea de „copil” cu același înțeles, respectiv copilul persoanei care a avut de suferit în mod direct persecuții din motive politice.

130. Dispozițiile art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 reglementează, de la data intrării lor în vigoare, situația copiilor deja născuți la data strămutării în altă localitate și a celor născuți în perioada strămutării, în timp ce dispozițiile art. 5 alin. (7) din acest act normativ reglementează situația copilului născut după încetarea acestei măsuri.

131. Înalta Curte reține că prevederile alin. (7) se referă tot la copilul persoanei persecutate din motive politice, distincția față de prevederile alin. (6) fiind dată de nașterea acestuia după încetarea perioadei persecuțiilor.

132. Reglementarea distinctă a celor două ipoteze care au la bază aceeași situație factuală, respectiv părinte persecutat politic, a fost necesară pentru că prevederile alin. (6) vizează copiii care, născuți fiind, au resimțit nemijlocit măsurile de persecuție luate împotriva părinților lor, în perioada de aplicare a acestora, în timp ce prevederile alin. (7) au în vedere copiii din aceeași familie, care s-au născut însă ulterior încetării măsurilor și care au resimțit consecințele acestor măsuri, chiar după încetarea acestora, însă nu cu aceeași intensitate, ceea ce se reflectă în indemnizația stabilită de legiuitor, respectiv indemnizație lunară în cuantum de 100% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, în cazul copilului născut la data sau în perioada strămutării, și în cuantum de 50% din aceeași indemnizație, în situația copilului născut după încetarea acestei măsuri.

133. În sensul unei astfel de interpretări îndrumă și expunerea de motive a Legii nr. 130/2020, lămuritoare cu privire la finalitatea urmărită de legiuitor: „Este fundamental necesar și corect ca și urmașii celor care au fost victime dovedite ale regimului comunist să beneficieze de reparațiile acordate prin Decretul-lege nr. 118/1990, deoarece datorită criteriilor aberante stabilite de regimul comunist au fost considerați ca având «origine nesănătoasă», suferind multe discriminări și limitări profesionale.”

134. De asemenea, în sensul acestei interpretări, pot fi avute în vedere și considerentele Deciziei nr. 4 din 30 ianuarie 2023, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 174 din 1 martie 2023, în cadrul căreia s-a reținut că drepturile recunoscute în cuprinsul art. 5 alin. (5)—(9) din Decretul-lege nr. 118/1990 sunt menite să atenueze pe cât posibil lipsurile/suferințele de ordin material și pe cele de ordin moral îndurate de destinatarul normei, în considerarea condiției lor sociale, de copii născuți la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din acest act normativ ori de copii născuți după încetarea acestor situații. Înalta Curte de Casație și Justiție a mai reținut că normele în discuție nu își propun recompensarea victimelor fostului regim totalitar comunist, prin urmașii lor, nefiind vorba despre drepturi care decurg din raportul juridic de filiație, iar reglementarea unor atari drepturi „a urmărit să atenueze suferințele proprii de ordin material și moral îndurate prin privațiuni și lipsuri, prin discriminarea, umilințele, nedreptățile, stigmatizarea constantă și de lungă durată îndurate de aceștia în calitatea lor de copii ai titularilor persecuției politice, stări și evenimente care s-au produs la o dată când cei în cauză aparțineau, în calitate de copii, familiei lor firești”.

135. Deși această decizie a fost pronunțată în contextul interpretării dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 sub aspectul efectelor înfierii cu efectele filiației firești, argumentele privind rațiunile avute în vedere de legiuitor

și destinatarilor normei sunt valabile și în contextul analizat în prezenta cauză. În consecință, dispozițiile art. 5 alin. (6) și (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 nu urmăresc recunoașterea unor drepturi în virtutea calității de copil al persoanelor față de care s-au luat măsurile de persecuție din motive politice, includerea copiilor în rândul beneficiarilor actului normativ fiind justificată față de împrejurarea că efectele negative decurgând din aceste măsuri luate împotriva părintelui s-au produs și asupra copiilor acestuia, măsurile reparatorii având ca scop atenuarea suferințelor și privațiunilor încercate de copiii înșiși, fie ei născuți în timpul, fie după luarea măsurilor de persecuție.

136. Un argument suplimentar în sensul că nu s-au creat drepturi noi în favoarea moștenitorilor persoanelor persecutate din motive politice este și existența dreptului de opțiune, prevăzut de dispozițiile art. 5 alin. (8) din Decretul-lege nr. 118/1990, între indemnizațiile care au la bază aceleași considerente legislative, respectiv calitatea de victimă a măsurilor de represiune politică.

137. Înalta Curte reține că noutatea pe care dispozițiile art. 5 alin. (6) și (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 o aduce, din perspectiva destinatarilor normei, față de drepturile recunoscute anterior pe cale jurisprudențială, nu este aceea că se creează o categorie nouă de beneficiari ai măsurilor reparatorii, respectiv moștenitorii persoanelor persecutate, ci că se reglementează situația copiilor din aceeași familie în care față de unul sau ambii părinți s-au luat măsurile de persecuție din motive politice, născuți însă după încetarea efectivă a acestor măsuri.

139. În concluzie, Înalta Curte constată că prevederile art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 nu sunt aplicabile descendentului copilului menționat la art. 1 alin. (2) din același act normativ.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul Mureș — Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 3.195/102/2023 și, în consecință, stabilește că:

„1. În interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor la data la care unul sau ambii părinți au fost strămutați în altă localitate, precum și copilului născut în perioada strămutării are drept consecință, după intrarea în vigoare a acestei norme, încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație în temeiul art. 1 alin. (1) lit. e) din acest act normativ.

2. În interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (7) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, de aceste prevederi nu pot beneficia copiii persoanelor prevăzute la art. 5 alin. (6) din acest act normativ.”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 13 mai 2024.

PREȘEDINTELE SECȚIEI
DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
ELENA-DIANA TĂMAGĂ

Magistrat-asistent,
Elena-Mădălina Ivănescu

ACTE ALE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURIICONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
PLENUL**HOTĂRÂRE****pentru modificarea Regulamentului privind admiterea la Institutul Național al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 114/2023**

În temeiul dispozițiilor art. 133 alin. (5) și (7) din Constituția României, republicată, și ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, având în vedere dispozițiile art. 24 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți,

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii hotărăște:

Art. I. — La Regulamentul privind admiterea la Institutul Național al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 114/2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 și 605 bis din

3 iulie 2023, anexa nr. 1 se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. II. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii,
judecător **Denisa-Angelica Stănișor**

București, 27 iunie 2024.
Nr. 145.

ANEXĂ

(Anexa nr. 1 la Regulamentul privind admiterea la Institutul Național al Magistraturii)

METODOLOGIE**privind organizarea și desfășurarea testării psihologice din cadrul concursului de admitere la Institutul Național al Magistraturii**

Scopul metodologiei constă în asigurarea unui cadru unitar de desfășurare a procedurii de testare, respectiv reexaminare psihologică.

Activitatea de psihologie de la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii este organizată potrivit Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările și completările ulterioare.

Prestarea serviciilor psihologice de către psihologii desemnați să realizeze testarea, respectiv reexaminarea psihologică este condiționată de deținerea atestatului de liberă practică în specialitatea „psihologia muncii și organizațională”,

treapta de specializare cel puțin „autonom”, eliberat în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, precum și de dreptul de a desfășura activitățile prevăzute de dispozițiile art. 5 din Legea nr. 213/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Rezultatele obținute de către candidații examinați în cadrul procedurii de testare, respectiv reexaminare psihologică vor fi raportate la același set de criterii stabilite în conformitate cu dispozițiile din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 131/2023 privind aprobarea profilurilor psihoprofessionale ale profesiei de judecător, respectiv procuror.

Criteriile utilizate în cadrul testării, respectiv reexaminării psihologice, precum și standardele de admitere sunt următoarele:

A. Criterii privind aptitudinile cognitive

Dimensiuni evaluate/Scor	Foarte slab	Slab	Mediu	Bun	Foarte bun
	1	2—3	4—6	7—8	9
ACV1					
ACV2					
ACV3					
ACV4					
ACP1					
ACP2					
ACP3					
ACP4					
ACP5					
Rezultatul evaluării aptitudinii cognitive generale (ACG)					
Calificativ					
	Respins			Admis	

B. Criterii privind profilul de personalitate

Criterii/Scor	Foarte slab	Slab	Mediu	Bun	Foarte bun
	1—3	4—6	7—9	10—12	13—15
Capacitatea de luare a deciziilor					
Capacitatea de asumare a răspunderii					
Capacitatea de a manifesta abilități interpersonale și de lucru în echipă					
Capacitatea de a manifesta echilibru și rezistență la stres					
Rezultatul evaluării criteriilor privind profilul de personalitate					
Calificativ					
	Respins			Admis	

În cazul în care la evaluarea aptitudinii cognitive generale (ACG) sau la evaluarea criteriilor privind profilul de personalitate candidatul nu întrunește standardul minim acceptat, urmează a fi declarat respins.

Evaluarea criteriilor/constructelor cognitive se realizează exclusiv prin raportarea scorului obținut de candidat la etalonul recomandat de producătorul instrumentelor psihologice utilizate.

În cazul criteriilor privind profilul de personalitate, evaluarea are în vedere integrarea informațiilor cu semnificație psihologică obținute cu ajutorul testului scris și interviului. Pentru fiecare categorie de criterii prevăzute la lit. B se acordă maximum 15 puncte. Calificativul reprezintă media aritmetică a notelor acordate la fiecare criteriu privind profilul de personalitate.

În selectarea metodelor și tehnicilor de evaluare psihologică se vor avea în vedere caracterul standardizat al acestora, precum și corespondența constructelor psihologice măsurate cu criteriile stabilite prin prezenta metodologie.

Compartimentul de psihologie a personalului, structură de specialitate înregistrată în Registrul structurilor de psihologie conform Avizului de funcționare nr. 5/2011 eliberat de Comitetul director al Colegiului Psihologilor din România, asigură coordonarea metodologică a psihologilor desemnați să realizeze testarea, respectiv reexaminarea psihologică prin punerea la dispoziția acestora a metodelor și tehnicilor de evaluare standardizate.

Tehnicile și metodele de evaluare standardizate sunt avizate de către comisia de metodologie din cadrul Colegiului Psihologilor din România, utilizarea acestora de către psihologii desemnați să realizeze testarea, respectiv reexaminarea psihologică fiind condiționată de respectarea licenței de utilizare, manualului tehnic și a principiilor prevăzute de dispozițiile art. 3 din Hotărârea Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România nr. 1/2006 privind constituirea, declararea, înregistrarea și funcționarea cabinetelor individuale, cabinetelor asociate, societăților civile profesionale de psihologie, precum și exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică în sectorul public sau privat, în regim salarial, cu modificările ulterioare.

Tehnicile și metodele de evaluare standardizate vor fi utilizate de către psihologii desemnați doar în scopul îndeplinirii activităților specifice în cadrul procedurii de testare, respectiv reexaminare psihologică a candidaților, fiind interzisă înstrăinarea, fotocopierea, stocarea sau divulgarea informațiilor, datelor, documentelor sau a oricăror alte materiale folosite/primate pe parcursul îndeplinirii atribuțiilor specifice.

Datele și informațiile cu semnificație psihologică colectate în cadrul procedurii de testare, respectiv reexaminare psihologică vor fi prelucrate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

Testarea psihologică constă în susținerea unui test scris și a unui interviu în fața unui psiholog desemnat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii din rândul psihologilor din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Inspecției Judiciare, Institutului Național al Magistraturii, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, curților de apel, parchetelor de pe lângă acestea ori din Registrul unic al psihologilor cu drept de liberă practică din România atestați în condițiile legii.

În funcție de numărul candidaților și de opțiunea formulată potrivit art. 4 alin. (7) din Regulament, aceștia vor putea fi repartizați pe grupe după criteriul alfabetic, urmând ca fiecare grupă să susțină testarea psihologică în fața a câte unui psiholog.

În structurarea unei sesiuni de testare psihologică se va avea în vedere ca metodele și tehnicile propuse să respecte următoarele cerințe de aplicare și de timp efectiv de lucru:

— testare scrisă (creion-hârtie sau online): colectiv, timp de lucru de cel puțin 3 ore;

— interviu: individual, timp de lucru 30 de minute/candidat.

Aplicarea testelor scrise se va face după completarea consimțământului informat și realizarea instructajului. Instructajul se va realiza pentru fiecare test din bateria de evaluare, conform manualului tehnic, cu respectarea succesiunii de aplicare.

Accesul la susținerea testului scris și a interviului este condiționat de prezentarea unui act de identitate valabil și semnarea de către candidat a tabelului de prezență.

Interviul în cadrul procedurii de testare, respectiv reexaminare psihologică va fi unul de tip standardizat, dar cu o structură care să ofere oportunitatea candidaților de a-și demonstra abilitățile, condus de către psihologul examinator într-un cadru formal, conform ghidului de interviu.

Interviul se desfășoară pe baza rezultatelor obținute la testul scris și are drept scop culegerea de informații legate de conduite și experiențe concrete, relevante în raport cu criteriile evaluate, acestea fiind apreciate din perspectiva capacității persoanei de a-și controla comportamentul într-o manieră care să asigure adaptarea eficientă la solicitările profesionale.

Cerințele pentru care psihologul examinator trebuie să ia o decizie cu privire la nivelul de dezvoltare în cadrul interviului sunt:

1. capacitatea de luare a deciziilor;
2. capacitatea de asumare a răspunderii;
3. capacitatea de a manifesta abilități interpersonale și de lucru în echipă;
4. capacitatea de a manifesta echilibru și rezistență la stres.

Având în vedere asigurarea unui standard unitar de evaluare a calității răspunsurilor, în cadrul interviului se vor utiliza grile de evaluare cu ancore comportamentale în 5 trepte, unde 1 reprezintă un nivel foarte slab de dezvoltare a cerinței evaluate, iar 5 reprezintă un nivel foarte bun de dezvoltare a cerinței evaluate.

Concluziile rezultate în urma susținerii testului scris și interviului vor fi consemnate de către psihologul examinator, pentru fiecare candidat, în raportul de evaluare psihocomportamentală.

Raportul de evaluare psihocomportamentală va avea o structură standardizată și va cuprinde, pentru fiecare dintre criteriile stabilite, informații relevante despre persoana evaluată rezultate ca urmare a coroborării informațiilor cu semnificație psihologică obținute în urma susținerii testului scris și interviului, precum și calificativul „Admis” sau „Respins”.

Raportul de evaluare psihocomportamentală va conține pe ultima pagină parafa psihologului examinator.

În vederea publicării rezultatelor testării psihologice, fiecărui candidat îi va fi atribuit un cod alcătuit dintr-o literă și patru cifre. Calificativul acordat se aduce la cunoștință prin publicarea pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și a Institutului Național al Magistraturii.

Candidații nemulțumiți de calificativul acordat pot formula, în termen de 24 ore de la publicarea rezultatelor, contestații care se transmit prin fax sau e-mail la Institutul Național al Magistraturii.

Contestațiile se soluționează de comisia de reexaminare psihologică, formată din 3 psihologi, desemnați în mod similar celui prevăzut la testarea psihologică, alții decât cei care au examinat candidații inițial. Reexaminarea psihologică se realizează prin reevaluarea testului scris aplicat inițial, aplicarea unui nou test scris și susținerea unui nou interviu. Cerințele privind desfășurarea testării scrise, interviului și întocmirea raportului de evaluare psihocomportamentală se aplică în mod corespunzător.

Calificativul acordat de comisia de reexaminare psihologică este definitiv și se aduce la cunoștință prin publicarea pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și a Institutului Național al Magistraturii.

Compartimentul de psihologie a personalului asigură centralizarea și arhivarea documentelor utilizate în cadrul procedurii de testare, respectiv reexaminare psihologică.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

